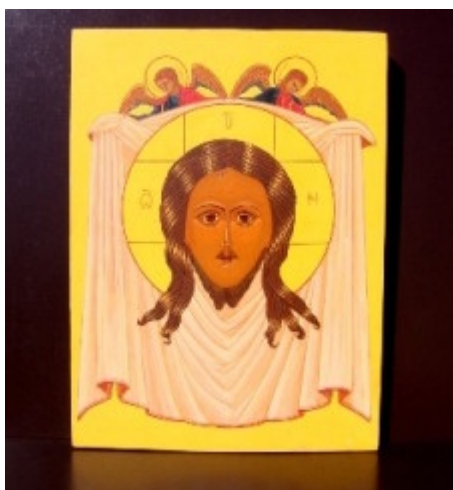

DET HELIGA ANSIKTETS IKONER

Båda dessa ikoner har sitt historiska ursprung i den syriskastaden Edessa (nuvarande Urfa i S-Ö Turkiet).Redan på 500-talet nämns en Kristusbild där " icke gjort av människohand "d.v.s. av mirakulös härkomst. Med Mandylion menas den ikon som föreställer Kristi huvud på en duk. Denna duk har troligen sin bakgrund i Svepeduken i Turin ty det finns ett stort antal likheter i ansiktets proportioner och specifika detaljer som har bevarats genom århundraden eftersom en ikon alltid skall vara en minutiös kopia av en tidigare.

Denna ikons mening är att vi ser Gud ansikte mot ansikte i den uppståndne och förhärligade Kristus. Blicken som vi möter i det Heliga Ansiktets ikoner har ibland missuppfattats i Väst som " vredgad " men den är menad att uttrycka gudomlig majestät precis som den romanska konstens Kristusframställningar i motsats till gotikens inriktning på hans lidande där även Veronikas svetteduk hör hemma som ofta förväxlas med Det Heliga Ansiktets ikoner.

Frågan om äktheten av Svepeduken i Turin presenteras på AAKs hemsida härnäst.

F. Louis Jacky, Emaus Husförsamling i april 2009.

Andrej Rublevs treenighetsikon.

I Andrej Rublevs Treenighetsikon möter betraktaren en enastående syntes av andlighet och dogmatik i framställningen av dessa tre gestalter som vill åskådliggöra Gud Fader Son och Ande.

Denna ikon kallas även den " Gammaltestamentliga Treenigheten " eftersom dess bakgrund är berättelsen i 1Mos. kap.18 om Abrahams gästfrihet gentemot tre besökare som kyrkofäderna har tolkat som en föraning om den nytestamentliga Treenigheten.

Utifrån den tanken har Rublev begränsat sin komposition till dessa tre gestalter.

Men vem är vem i dessa gestalter?

Ängeln i mitten bär ikonografins traditionella Kristusfärger.

Sedan har man att utgå ifrån en markant skillnad i hållningen mellan den vänstra ängeln och de två andra, för övrigt i enlighet med denna ikons ursprungliga plats i ikonostasen där alla gestalter är böjda mot mitten. De två högra änglarna är en aning framåtböjda mot den vänstra i en attityd av vördnad. Det innebär att vi har från vänster till höger: Fader Son och Ande.

Både Fadern och Sonen har i den högra handens fingrar den kristologiska välsignelsens gest men endast Fadern har handen uppsträckt i en gest som kan betyda befallande sändning medan Sonens och Andens nedåtsträckta högra hand kan tolkas som bejakande lydnad.

Rublev vill beskriva enheten och olikheten i den Heliga Treenigheten.

Enheten utgörs av gudomlighetens väsen och inbördes symbios. I ett kristet sammanhang är vi kallade att inte bara stanna vid Gud Fader " som sådan " i sin transcendens när vi i och med inkarnationen har Gud med oss i Sonen och Gud i oss i Anden.

En av kyrkofäderna: Ireneaus av Lyon beskriver Gud Fader som gudomens källa i sin bild av Sonen och Anden som Guds händer.

En nutida indisk kristen mystiker: Sundar Singh beskriver transcendens och immanens i den Heliga Treenigheten med sin liknelse om Gud Fader som solen, Sonen som solens ljus och Anden som solens värme.

PS

Denna text utelämnar frågan om " Filioque " men på Rublevs ikon verkar det som om Fadern tittar specifikt på Anden !

F. Louis Jacky, Emaus Husförsamling i februari 2009.